

BOLALARDA IJODIY QOBILIYATLARNI RIVOJLANTIRISHDA TASVIRIY FAOLIYATNING ROLI.

*KDPI pedagogika fakulteti Maktabgacha ta'lim
yo'nalishi talabasi Akmalova Bahora Akmal qizi*

Annotatsiya. Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishda tasviriy faoliyatning pedagogik va psixologik ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda rasm chizish, bo'yash, aplikatsiya, loy va plastilin bilan ishlash kabi tasviriy mashg'ulotlarning bolalar tasavvuri, estetik didi, emotsional holati va mustaqil fikrlashini shakllantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, tarbiyachining ijodiy muhit yaratishdagi roli, ta'limiy jarayon va tasviriy faoliyatning bolalar shaxsiy rivojiga ko'rsatadigan ijobiy ta'siri ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, ijodiy qobiliyat, tasviriy faoliyat, rasm chizish, estetik tarbiya, ijodkorlik, badiiy tafakkur, tarbiyachi roli.

Abstract. This article examines the pedagogical and psychological importance of visual activities in developing creative abilities of preschool children. The study analyzes the role of drawing, coloring, appliqué, and modeling with clay and plasticine in shaping children's imagination, aesthetic perception, emotional development, and independent thinking. It also highlights the role of educators in creating a creative learning environment and the positive impact of visual activities on children's overall personal development.

Keywords: preschool education, creativity, visual activities, drawing, aesthetic education, artistic thinking, educator's role.

Аннотация. В данной статье рассматривается педагогическое и психологическое значение изобразительной деятельности в развитии творческих способностей детей дошкольного возраста. Анализируется

влияние рисования, раскрашивания, аппликации, работы с глиной и пластилином на формирование воображения, эстетического вкуса, эмоционального состояния и самостоятельного мышления ребёнка. Также раскрывается роль воспитателя в создании творческой среды и влияние изобразительной деятельности на развитие личности ребёнка.

Ключевые слова: дошкольное образование, творческие способности, изобразительная деятельность, рисование, эстетическое воспитание, художественное мышление.

Kirish. Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Maktabgacha yosh davri bolaning shaxs sifatida shakllanishida, uning tafakkuri, tasavvuri va estetik qarashlarining rivojlanishida muhim bosqich sanaladi. Aynan shu davrda bolalar atrof-muhitni faol idrok etadi va o'z fikr hamda hissiyotlarini turli faoliyatlar orqali ifoda etishga intiladi.

Tasviriy faoliyat bolalarning tabiiy ehtiyojlariga mos bo'lib, u ijodkorlikni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. Rasm chizish va boshqa tasviriy mashg'ulotlar orqali bola o'z ichki dunyosini namoyon qiladi, mustaqil fikrlashga va ijodiy yondashuvga o'rganadi. Tasviriy faoliyatning ta'limiy jarayondagi ahamiyati

Tasviriy faoliyat maktabgacha ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, u bolaning aqliy, emotsional va estetik rivojiga kompleks ta'sir ko'rsatadi. Rasm chizish, bo'yash, aplikatsiya va konstruktiv faoliyatlar bolalarning ranglar, shakllar va fazoviy tasavvurlarini rivojlantiradi.

Ilg'or pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan tasviriy mashg'ulotlar bolalarda:

ijodiy tafakkurni;

estetik didni;

mustaqil qaror qabul qilishni;

badiiy tasavvurni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishda tasviriy faoliyatning o'рни Ijodiy qobiliyat bolaning yangilik yaratishga bo'lgan intilishi, muammoni noodatiy hal qila olish qobiliyatida namoyon bo'ladi. Tasviriy faoliyat ushbu qobiliyatlarni rivojlantirish uchun qulay sharoit yaratadi. Bola rasm chizish jarayonida predmetlarni o'zicha tasvirlaydi, ranglarni erkin tanlaydi va fantaziyasiga tayanadi. Tasviriy mashg'ulotlar bolalarda quyidagi sifatlarni shakllantiradi:

fantaziya va tasavvur;

estetik sezgirlik;

mayda motorika;

o'ziga bo'lgan ishonch.

Tarbiyachining roli va pedagogik yondashuvlar Tasviriy faoliyatni samarali tashkil etishda tarbiyachining roli muhim ahamiyatga ega. Tarbiyachi bolani cheklovchi qoidalar bilan emas, balki erkin ijod qilishga undovchi muhit yaratishi lozim. Har bir bolaning ishi individual yondashuv asosida baholanib, rag'batlantirilishi zarur.

Tarbiyachi quyidagilarga e'tibor qaratishi kerak:
bolalarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish;
ijodiy erkinlikni ta'minlash;
turli tasviriy materiallardan foydalanish;
ijobiy emotsional muhit yaratish.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, tasviriy faoliyat maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishning muhim va samarali pedagogik vositasi hisoblanadi. Ushbu faoliyat turi bolaning shaxs sifatida har tomonlama shakllanishiga kompleks ta'sir ko'rsatadi. Jumladan, tasviriy mashg'ulotlar bolalarda estetik did, badiiy tafakkur, fantaziya va tasavvurni rivojlantirish bilan bir qatorda, mustaqil fikrlash, tashabbuskorlik va ijodiy yondashuvni ham shakllantiradi.

Tasviriy faoliyat jarayonida bolalar atrof-muhitni chuqurroq idrok etishga, predmet va hodisalarni o'z tasavvuri asosida qayta yaratishga o'rganadilar. Bu esa ularning bilish jarayonlarini faollashtiradi, ranglar va shakllarni farqlash qobiliyatini rivojlantiradi hamda emotsional sezgirlikni kuchaytiradi. Shu bilan birga, rasm chizish, bo'yash va loy bilan ishlash bolalarning mayda motorikasini rivojlantirib, keyingi ta'lim bosqichlari uchun zarur bo'lgan psixomotor tayyorgarlikni ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Abdurahmonova Q., Xodjayeva N. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: TDPU, 2021.
2. G'oziev E. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'zMU, 2019.
3. Karimova V.M. Shaxs psixologiyasi. – Toshkent: Universitet, 2020.